

UUTISET

Pääkaupunkiseudulla vuokra-asuntojen puute estää jo talouskasvua. TOIMITUSJOHTAJA TARMO PIPATTI, RAKENNUSTEOLLISUUS

Kaivosten hyöty vähintään viisinkertainen haittoihin nähden

Kaivosten tuottamat taloudelliset hyödyt elinkaarensa ajalta ovat vähintään viisinkertaiset ympäristöhaittoihin verrattuna, mikäli haitat pysyvät lakien sallimissa rajoissa.

Kaivosteollisuuden hyödyt ja haitat

Kaivos	Toiminta-aika, vuotta	Taloudelliset hyödyt, milj. e	Arvotetut haitat, milj. e	Haitat/hyödyt, %
■ Kevitsa, Sodankylä	20	667	13-26	2-4
■ Kytylahti, Polvijärvi	10	137	5-10	4-7
■ Laivakangas, Raahe	6	46	18-36	39-78
■ Länttä, Kokkola	10	60	4-8	7-13
■ Pajala-Kolari, Kolari	14	431	10-20	2-5
■ Pampalo, Ilomantsi	7	66	5-10	8-15
■ Sokli, Savukoski	20	513	10-20	2-4
■ Suurikuusikko, Kittilä	10	513	10-20	2-4
■ Talvivaara, Sotkamo	46	2557	656-803	26-31
■ Yhteensä		4 990	880-1 095	18-22

Lähde: PTT

Pellervon taloustutkimus PTT on tutkinut ja arvottanut yhdeksän metallimalmikaivoksen hyötyjä ja haittoja. Kaivoksista osa on avattu vuoden 2009 jälkeen ja osa vielä suunnitteilla.

Kaivosten taloudellinen hyöty niiden elinkaaren aikana on viisi miljardia euroa ja haitta noin miljardi euroa. Sekä hyödyt että haitat ovat alarajoja.

Talvivaarasta puolet hyödyistä

Kaivoksista ylivoimaisesti suurin on Talvivaara Sotkamossa, jonka hyödyt ovat puolet kaikkien kaivosten hyödyistä, haitat neljä viidesosaa.

Hyödyistä on otettu mukaan työllisyys ja palkat. Haittoja ovat ilmapäästöt, meluhaitat, päästöt vesiin ja vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen.

Kaivoksissa työskentelee alihankinta mukaan lukien 2730 henkilöä ja kerrannaisvaikutuksineen työpaikkoja arvioidaan olevan 5190. Palkat ovat 182 miljoonaa euroa vuodessa.

90 prosenttia hyödyistä alueelle

Kaivosten viiden miljardin euron hyödyistä puolet on paikallisia, vajaa 40 prosenttia alueellisia ja reilu kolmasosa valtakunnallisia.

Viisi miljardia on alaraja-

arvio, koska laskelmassa ei ole mukana yritysten voittoja, investointien aiheuttamia hyötyjä eikä valtion ja kuntien yhteisö- ja pääomaverojen tuottoja. Niiden laskeminen mukaan nostaa kaivosten todellista hyötystä reilusti.

Arviot ympäristöhaitoista perustuvat ympäristövaikutusten arviointiselostuksiin ja Suomen ympäristökeskuksen tietoihin, metsäekonomisti **Emmi Haltia** PTT:stä kertoo. Niiden lisäksi on haittoja, joita ei ole pystytty arvioimaan, esimerkiksi sulfaattipäästöt tai haitat luontomatkailulle.

Lähellä kaivosta asuville henkilöille haitat voivat olla erittäin suuret, mutta ne kohdistuvat varsin harvoin ihmisiin.

Haltian mukaan pelkästään Talvivaaran avokaivoksen suuri 2000 hehtaarin koko tuottaa haittoja, suurimmat haitat tulevat kasviuonekaasupäästöistä.

Sulfaattihaittaa vesiin ei arvioitu

Talvivaaran järvi happamoittavia sulfaattipäästöjä vesistöihin ei ole tutkimuksessa arvioitu. Haltian mukaan kaivoksen taloushyöty on kuitenkin niin suuri, että vaikka vesistöt puhdistettaisiin, niin kustannukset eivät ylittäisi hyötyä.

”On vaikea nähdä, että vastaavia suuria ympäristöhaittoja

PEKKA FALI

Talvivaaran kaivoksen ympäristöhaittojen on arvioitu olevan runsas neljäsosa kaivoksen hyötyihin verrattuna. Haittoissa ei ole mukana vesistöjen happamoitumista sulfaatin vuoksi. Kaivoksen purkutupkea Haukilampeen esittelee toimitusjohtaja Harri Natunen.

tulisi niin paljon, että haitta ylittäisi hyödyt.”

Tutkimuksen esittelyssä mukana olivat työ - ja elinkeinoministeri **Jyri Häkämies** (kok.) ja ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.).

Niinistö totesi, että hallituksen sisällä on keskusteltu kaivosverosta. Sen lähtökohta ei ole kuitenkaan ympäristöhaitat,

vaan ne pitää pystyä ehkäisemään jo suunnitteluvaiheessa.

Kaivosvero tulisi korvaamaan esimerkiksi kuntien ja valtion panostusta kaivosalan koulutukseen tai liikenteeseen kaivosalueilla.

Häkämiehen mukaan kaivosvero ei kuulu hallitusohjelmaan, jota hallitus noudattaa.

JOUKO KYTYSÖNEN

Hallitus panee Pyhäjärven ja Tohmajärven ruotuun

Pyhäjärven ja Tohmajärven toiveet sosiaali- ja terveyspalvelujen mahdollisesta ulkoistamisesta jäävät haaveiksi. Hallitus kertoi tiistaina, että kunnat pidetään tarvittaessa vaikka väkipakolla mukana nykyisessä kuntayhteistyössä.

Hallinto- ja kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) ja peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardson** (sd.) toteavat tiistaina annetussa tiedotteessa, että Pyhäjärven kaupungin ja Tohmajärven kunnan kanssa käynnistetään virallinen menettely yhteistoimintavaltuutettujen täyttämiseksi.

Kunnat velvoitetaan täyttämään kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetun lain eli Paras-lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevat yhteistoimintavaatteet. Irtaantumista ei sallita.

Kuntia tullaan kuulemaan,

mutta samalla aletaan valmistella velvoitetta koskevaa esitystä valtioneuvostolle, toteaa ylijohdaja **Päivi Laajala** valtiovarainministeriöstä. Tarkoitus on, että hallitus voi käsitellä esityksen vielä ennen vuoden vaihdetta.

Laajalan mukaan tässä katsotaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä kokonaisuutena.

Asiassa on kuultu kuntia ja aluehallintovirastoja. Pelkona on, ettei palveluista pystytä huolehtimaan, jos osa jäsenkunnista irtaantuu yhteistyöstä.

Samalla varmistetaan, etteivät kunnat lähde sooloilemaan ennen kuntarakennelain ja sote-lain valmistumista. Pelko kuntaliitoksista saattaa lisätä irtaantumishaluja.

Tohmajärvi on pitkällä irtaantumisessa liikelaitoksena toimivasta Sosiaali- ja terveys-

» Kunnat velvoitetaan täyttämään Paras-lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevat yhteistoimintavaatteet.

palvelukeskus Hellistä, jonka muut jäsenkunnat ovat Kitee ja Kesälahti. Hellin sijasta palvelut halutaan ostaa Attendolta.

Kunnanhallitus on jo käsitellyt Attendo-sopimuksen ja marraskuussa se tulee valtuustoon, toteaa valtuuston puheenjohtaja **Matti Majoinen** (kesk).

Majoinen mukaan valtiotalan ilmoitus ei tullut yllätyksenä. ”Kaksi päivää jaksivat odottaa kuntavaalien yli.”

Tohmajärvi perustelee rat-

kaisua säästöillä, mutta myös pelko kunnan pakkoliitoksesta painaa. Sote-palveluista perityt kustannukset nousivat 6-9 prosenttia vuosittain. Attendo-sopimuksessa katto on 3 prosenttia vuodessa.

Majoinen mukaan naapurikunta Rääkkylä irtaantui Hellistä runsas vuosi sitten. Säästöt ovat olleet miljoonan euron luokkaa vuodessa.

Pyhäjärvellä on väännetty kättä irtaantumisesta Selänekuntayhtymästä, mutta lainvoimaisia päätöksiä ei ole, sanoo kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Jukka Tikanmäki** (kesk).

Tikanmäen mukaan valtuuston enemmistö haluaa jatkaa Selänte-yhteistyötä eikä kuntavaali muuttanut tilannetta. Siinä mielessä valtiotalan ilmoitus tuli sopivaan aikaan.

Rakennusteollisuus kiirehtii elvytyspakettia

Rakennusteollisuus toivoo hallitukselta elvytystoimia viimeistään niin sanotussa puolivälitarkastelussa. Tänä vuonna rakentaminen jää jälkeä viime vuodesta kolme prosenttia. Ensi vuonna tason ennakoidaan laskevan hieman tästäkin.

Erityisesti hallitukselta odotetaan toimia vuokra-asuntotuotannon vilkastuttamiseksi. Tämän vuoden tavoite on koko maassa 5 500 vuokra-asuntoa, mutta siitä jäädään kymmenesosa jälkeen.

Kasvukehityksissä on pulaa pienistä vuokra-asunnoista. Pääkaupunkiseudulla vuokra-asuntojen puute estää jo kasvua,

Rakennusteollisuuden toimitusjohtaja **Tarmo Pipatti** toteaa.

Tänä vuonna aiesopimusten mukaan pääkaupunkiseudulle ollaan rakentamassa vain 106 vuokra-asuntoa.

Viime vuonna määrä oli vielä liki 1 500. Rakennusyritysten mukaan vuokra-asuntotuotantoa hidastavat vanhentuneet normit, hidas kaavoitus ja kuntien rahastus. Yritysten mukaan vuokra-asuntojen rakentaminen vauhdittuisi, jos velvoite asuntojen pitämisestä vuokratäytössä lyhennettäisiin nykyisestä 40 vuodesta 15 vuoteen.

MT-UP

PÄIVÄN KYSYMYS

JAAKKA KANKANEN

Saammeko joulupöytään muikunmätää?

Saammeko joulupöytään tänä vuonna muikunmätää, maaseutuyrittäjä Juha Korhonen Kuusamosta?

Muikun pyynti kudulta onnistui keskinertaisesti. Syyskuussa olisi kaivattu kirkkaita ilmoja, mutta oli römppäkeliä, eikä kala parveutunut kunnolla. Mätää löytyy silti Kuusamoon tuleville jouluvieraille ja pakasteesta lähetettäväksikin.

Mädin talteenotto on lopeutettu. Järvissä on muutaman sentin jääkansi. Osa muikun kannasta on sellaista, joka kutee jään alle. Nyt on hyvä aika tehdä metsänhoitotöitä.

Paljonko muikkua tarvitaan kiloon mätää?

Alussa sitä on viisi prosenttia saaliin painosta, huipussaan sitten vähän yli kymmenen prosenttia apajan painosta. Perkaamme kaikki muikut kerralla, maiti- ja mätikaloja lajittelematta.

Joko kone syrjäyttää ahkerat kädet mädin talteenotossa?

Mädin talteenotto on suurimmaksi osaksi käsityötä. Perkuukoneeseen ei ole muikulle sopivaa automaattisyöttöä, joten kun kalan käteen ottaa, niin samalla sen sitten perkaakin.

JUHA AALTOILA

Vain puolet silmänpainetautia sairastavista tietää sairastavansa sitä.

Silmälääkäri-palvelut

Puhelinnumeron aukioloaika: **ma-pe 8-20, la 9-15**, su suljettu.

Juuri sinulle sopivat silmälasit.

Silmälääkäripalvelut tuottaa Instru optiikka Oy. Palvelun hinta alk. 80 €.

Ilmoituksen lähteenä Käypä hoito -suositus, jonka mukaan kehittyneissä maissa enintään puolet silmänpainetautia sairastavista tietää sairastavansa sitä (Duodecim 2010).